

GAZİANTEP UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Journal homepage: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/jss>

Araştırma Makalesi • Research Article

Kimlik-içi Ötekileştirme: Türkiye’deki Suriyeli Göçmenler Örneği

Intra-identity Marginalization: The Case of Syrian Refugees in Turkey

Mustafa DOĞANOĞLU^{a*}

^aDr. Öğr. Üyesi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, Gaziantep / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0002-8373-2543

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 20 Kasım 2021

Kabul tarihi: 4 Ocak 2022

Anahtar Kelimeler:

Göç,

Ulusal kimlik,

Muktedir,

Madun,

Ötekileştirme

ARTICLE INFO

Article History:

Received November 20, 2021

Accepted January 04, 2022

Keywords:

Migration,

National identity,

Competent,

Subordinate,

Marginalization

ÖZ

Kimliklerin ‘asimetrik’ karşılaşmasının kaçınılmaz sonuçlarından biri, ötekileştirme. Coğrafyayı *yurt* edinmiş ve kurumsallık kazanmış bir ulusal kimlikle, bu *yurda* ‘ait’ olmayan bir ulusal kimliğin karşılaşması halinde, ötekileştirme boyutunun daha güçlü olması, -ulusal kimliğin bir *kapsama-dışlama diyalektiği* temelinde inşa edildiği de göz önünde bulundurulduğunda- kaçınılmazdır. Zira bu, bir tür “muktedir-madun” ilişkisinin gelişmesine kapı aralar. Ötekileştirilen kimlik, bu durumun yarattığı iktidar ilişkileri içerisinde “sorunlu” bir hal almaya başlar. Bunun, ötekileştirilen kimliğe mensup olanların, kimlikleriyle ilişkilenmelerinde bir etki yaratması kaçınılmazdır. Bu çalışmada, iç-savaş nedeniyle Türkiye’ye göç eden ve bugün Gaziantep’te göreceli olarak “başarılı” olan Suriyelilerin, *meskun ve hakim ulusal kimlik* karşısında ikincil konuma düşmesi ve ötekileştirilmesiyle beraber kendi *ulusal* kimlikleriyle nasıl ilişkilendikleri ve bu bağlamda “muktedir” özneye nasıl bir mesaj vermeye çalıştıkları tartışılmıştır. Sonuç olarak “bazı” Suriyelilerin, *kimlik-içi ötekileştirme* eğilimi içerisinde olduğu görülmüştür. Bu, “muktedir” öznenin nezdinde bir tür *kabul görme stratejisi*dir. Bu çalışmanın konusu, *kimlik-içi ötekileştirmeyi* yapan öznedir.

ABSTRACT

One of the inevitable consequences of the ‘asymmetrical’ encounter of identities is marginalization. Considering that national identity is constructed based on a dialectic of inclusion and exclusion, it is inevitable that the dimension of marginalization will be more substantial when a national identity that has made the geography as *homeland* and gained institutionalization encounters another national identity that does not “belong” to this *homeland*. Because of these reasons, a kind of “competent-subordinate” relationship comes to light. The marginalized identity begins to become “problematic” within the power relations created by this situation. This will inevitably have an impact on those who belong to the marginalized identity regarding their identities. In this study, how the Syrians who immigrated to Turkey due to the civil war and who are relatively “successful” in Gaziantep today relate to their own national identities as they fall into a secondary position against the *inhabited* and dominant national identity and are marginalized, and in this context, what kind of message is given to the “competent” subject have been discussed. As a result, it has been determined that “some” Syrians tend to make *intra-identity marginalization*. This is a strategy of being accepted by the “competent” subject. The main discussion of this study is about the issue that tends to make *intra-identity marginalization*.

* Sorumlu yazar/Corresponding author.
e-posta: doganoglumustafa@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

The studies about immigration and identity are mostly in globalization and multiculturalism or globalization and marginalization. The main subject is the identity issue of *different people* who moved from different geographies to today's big metropolises. Accordingly, in the body of literature, the main discussion is about the dynamics and variables of post-migration identity construction processes (Bauman, 2017: 38-44; Chambers, 2014: 44-45; Triandafyllidou, 2008: 1427-1428; Jones & Krzyzanowski, 2011: 42-43; Benhabib, 2018: 81-138). But, the situation of Syrians in Turkey is not similar to the social practice created by global migrations. On the contrary, it can be said that their situation is quite different from the social practice created by global migrations. As a result of the ferocious civil war, millions of Syrians have begun to move within the *national* borders of Turkey. For the former residents of the country, the Syrian movements mean encountering different national identity within *their own* national/political borders.

On the other hand, this means encountering the dominant national identity in a 'foreign' country for Syrians. Therefore, this one differs from the encounters that occur due to globalization in the rest of the world. To put it more clearly, there is an 'asymmetrical' encounter between a dominant national identity that resides within certain political borders and another national identity that came from beyond it. In this regard, in this study, the encounter mentioned earlier is analyzed through the encounter of two different national identities under 'unequal' conditions. In this respect, this study differs from the existing studies in migration and identity. In addition, the fact that dealing with intra-identity marginalization due to the marginalization of identity is another factor that makes this study distinctive.

This study is based on the qualitative research techniques that have been conducted with in-depth interviews in the frame of a project that had intended to understand the circumstances of Syrian people who live in Gaziantep and experience a kind of "success stories with 203 participants.

As mentioned earlier, the encounter of Syrians in Turkey with locals took place in the form of an 'asymmetrical' meeting with the *inhabited* and *dominant* national identity within the political borders of Turkey.

One of the inevitable consequences of the 'asymmetrical' encounter of identities, as known well, is marginalization. With the consideration of constructed national identity that is based on a dialectic of inclusion and exclusion, the dimension of marginalization will inevitably be more substantial when a national identity that has made the geography the *homeland* and gained institutionalization encounters another national identity that does not 'belong' to this *homeland*. Because of these reasons, a kind of "competent-subordinate" relationship comes to light. The marginalized identity becomes "problematic" within the power relations created by that situation. Additionally, this, inevitably, will impact the individuals who belong to the marginalized identity regarding their identities. Considering the class differences, this study searches for how the Syrians who are relatively 'successful' in Gaziantep relate to their national identity? And in this context, what kind of messages are given to the "competent" subject?

By interview notes, it is determined that 'some' Syrians who have different types of capital tend to make *intra-identity marginalization*. Hence, in this context, it can be said that class differences are an essential variable. It also should be noted that *intra-identity marginalization* is a strategy of being accepted by the "competent" subject. Therefore, the main discussion of this study is about the issue that tends to make *intra-identity marginalization*.

Marginalization can sometimes cause a social reality in the form of 'distance' to the identity members and sometimes a "distance" to the identity itself. In this context, the emphasis on *difference* has a functional discourse for the subject who makes the *intra-identity marginalization*. Because he/she is in need of conveying the message that "*he/she is not like them*" to the subject who has the competence to marginalization (competent matter). In this context, it should be noted that the social class is a crucial variable. Undoubtedly, it may not be possible to associate intra-identity marginalization with the class position categorically. Because being the "other" has an eschewing impact; for this reason, the lower classes may also tend to distance themselves from the marginalized identity, which is their own identity.

But it should be noted that the lower classes belonging to the *others* or *subordinate groups* are largely deprived of the means of keeping such a distance. In the Bourdieuan sense, they are largely deprived of the forms of capital (Bourdieu, 1986: 241-258) that would enable them to keep a distance like this. Therefore, in general, the "marginal" who thinks with the perception schemes of the competent subject and distances himself/herself from "the others" is a kind of *well-off marginal* who is included in the middle and/or upper classes. Through this social position, they can make *intra-identity marginalization*. When Frantz Fanon's work (2014: 19-38 128-136, 214-217) which has become a classic in this field, is examined closely, this can be seen there as well.

As a result, from the viewpoint of the Syrian subject who makes the *intra-identity marginalization*, there is no problem in the perspective of the *competent subject*. The problem stems from the "*bad Syrians*" themselves. While fixing the problem in this way, he/she tries to convey the message that "*I am not like them*" to the competent subject. This emphasis on unlikeness to the *other one* is, actually, an expectation and demand for being invited in by the *competent subject*.

Giriş

Bütün kitlesel göçlerin, özellikle de savaş kaynaklı kitlesel göçlerin travmatik etkilerinin olduğu ve derin toplumsal sorunlar üreten sonuçlar doğurduğu bilinmektedir. Göçle gelenler; barınma, beslenme gibi temel gereksinimlerle ilgili yaşanan sorunların yanında toplumsal kabul görme ya da dışlanma gibi, soy kütüğü siyasal olan komplike toplumsal sorunların da muhatabı olabilmektedir. Dolayısıyla göçle gelen kitleler, çok-boyutlu bir toplumsal/siyasal sorun yumağıyla karşılaşabilmektedir. Dışlanma, bu sorun yumağının parçalarından biridir. Hedef ülkede dışlanma sorunu, göçün yarattığı kadim toplumsal gerçekliklerden biridir. Zira ‘yerleşik’ ve hakim bir kimlikle karşılaşma söz konusudur. Bu durumunun doğal bir sonucu olarak göçmen, ‘yabancı’dır. Yabancılık, doğası gereği geçicidir ve ‘yabancı’ olanın, “sıyrılması gereken” bir vaziyettir. Ya yabancı olunan yer terk edilecektir ya da yurt edinilip entegre ya da asimile olunacaktır; ki, her iki durumda da yabancı olunan yerde ‘yabancı’ olma durumundan sıyrılmış olunacaktır. Fakat bu, fazlasıyla sancılı bir süreç şeklinde gelişebilmektedir.

Ulusal kimliklerin ‘asimetrik’ karşılaşması söz konusuysa, yerleşik olan karşısında ikincil konumda olan yabancı kimliği de hakim kimlik karşısında ikincil bir hal alır. Bu, göçmenlerin sahip olduğu ulusal kimliğin sorunsal bir hal almasına kapı aralar. Böylece göçle gelenlerin kendi kimlikleriyle olan bağları ya da kendi kimlikleriyle kurdukları ilişki bir dönüşüm geçirmeye başlar. Kimliğin, bu ‘yeni durum’ karşısında nasıl bir reaksiyon ürettiği meselesi, göç ve kimlik çalışmalarının önemli meseleleri arasındadır (bkz. Chambers, 2014; Benhabib, 2018).

Göç ve kimlik tartışmalarına baktığımızda, daha çok küreselleşme ve çok kültürlülük ya da ötekileştirme bağlamında çalışmaların olduğu görülmektedir. Kimlik meselesi, küreselleşme ekseninde ele alınmaktadır. Dünyanın farklı coğrafyalarından büyük metropollere taşınan ‘farklı’ kesimlerin kimlik meselelerinin konu edildiği ve daha çok göç sonrası kimlik inşasının dinamik ve değişken niteliklerine odaklanıldığı görülmektedir (Bauman, 2017: 38-44; Chambers, 2014: 44-45; Triandafyllidou, 2008: 1427-1428; Jones & Krzyzanowski, 2011: 42-43; Benhabib, 2018: 81-138). Oysa Türkiye’deki Suriyelilerin durumu, küresel göçlerin yaratmış üretmiş olduğu toplumsal pratiğe pek benzemiyor. Blok halinde büyük bir Suriyeli nüfusun Türkiye’nin ulusal sınırları içerisinde hareket etmeye başlaması söz konusu. Bu, farklı bir ulusal kimlikle *büyük bir nüfus* olarak karşılaşılması anlamına gelmektedir. Birbirinden uzak coğrafyalardan gelen farklı farklı topluluklarla ya da kimliklerle değil. Dolayısıyla küreselleşme-göç ilişkisinde olduğu gibi birbirinden uzak coğrafyalardan gelen farklı insan kümelerinin ya da kimliklerin aynı mekanları tüketmesi temelinde gelişen *karşılaşmalara* benzemeyen bir durum söz konusu. Daha açık bir ifadeyle, belirli siyasal sınırlar içerisinde meskun olan hakim bir ulusal kimlik ile siyasal sınırların ötesinden bir blok halinde gelen başka bir ulusal kimliğin ‘asimetrik’ karşılaşması söz konusu. Bu nedenle buradaki karşılaşmayı, iki farklı ulusal kimliğin ‘eşitsiz’ koşullardaki karşılaşması üzerinden analiz etmek gerekir.

Kimliklerin ‘eşitsiz’ koşullarda karşılaşmasının, kaçınılmaz sonuçlarından biri, ötekileştirme değildir. Bir tarafta mekanı *yurt* edinmiş ve kurumsallık kazanmış bir kimliğin, diğer tarafta ansızın çıkıp gelen ve *yurda* ‘ait olmayan’ bir kimliğin bulunması durumunda ötekileştirme boyutunun daha güçlü olması, -ulusal kimliğin bir *kapsama-dışlama diyalektiği* temelinde inşa edildiği de göz önünde bulundurulduğunda- kaçınılmazdır. Bugün Türkiye’deki Suriyelilerle ‘asimetrik’ karşılaşmanın, yaratmış olduğu toplumsal pratiğin, büyük ölçüde bu şekilde olduğu söylenebilir. ‘Suriyeli’, içerisindeki sınıfsal farklılıklardan bağımsız şekilde, bir kimlik olarak ‘öteki’dir. Ötekileştirilen kimlik, verili bir zamandaki ve mekandaki iktidar ilişkileri içerisinde “sakıncalı” bir hal almaya başlar. Bu durumun, ötekilenen kimliğe mensup olanların kimlikleriyle olan bağları üzerinde etki yaratması kaçınılmazdır. Zira

kolektif kimlikler d6n6ş6nce, bireylerin bu kolektif kimlikler karşısındaki pozisyonu da değişir (Jones & Krzyzanowski, 2011: 49-50). Bu noktada kimlik-içi 6tekileştirme s6z konusu olabilmektedir. Bu 6alışmanın muhatabı, kimlik-içi 6tekileştirmeyi yapan 6znedir.

Bu 6alışma, İpekyolu Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen ve Gaziantep 6niversitesi Sosyoloji B6l6m6 tarafından 2020 yılında tamamlanan TRC1/18/KBG/0013 s6zleşme numaralı ve *Gaziantep'teki Suriyeliler: Başarı Hikayeleri* adlı proje kapsamında 59'u kadın olmak 6zere, 203 'başarılı' Suriyeli ile yapılan derinlemesine g6r6şme verilerine dayanmaktadır. İlk g6r6şme, Eyl6l 2018 tarihinde; son g6r6şme, Aralık 2019 tarihinde tamamlanmıştır. G6r6şme verileri incelendiğinde 6tekileştirmenin 6n plana 6ıkan hususlardan biri olduğu g6r6lm6řt6r. Bu bağlamda –doğal olarak- '6tekileştiren 6zne'ye (meskun olanlar) y6nelik bir eleştiri s6z konusu olmuştur. Bunun yanında Suriyelilerin 6tekileştirilmesi hususunda 'sorumluluğun' Suriyelilerin kendisinde olduğunu d6ř6nen 'bazı' katılımcıların (16 kişi, bkz. Ek-1) olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler, g66 sonrası karşılaşmalar neticesinde, g66menlerin kendi kimlikleriyle ilişkilenmeleri ve kimliklerini yeniden kurmaları bağlamında 'anlamalı' bir *malzeme* niteliğindedir. Zira s6z konusu ilişkilenme ve yeniden kurma s6recinde nasıl bir referans setine başvurulduğu, g66 sonrası karşılaşmaların, kimlikle ilişkilenmenin 6zerindeki etki bi6imlerinden birinin (kimlik-içi 6tekileştirme) anlaşılması a6ısından b6y6k 6neme sahiptir.

Bu 6alışmada, i6-savaştan ka6ıp T6rkiye'ye g66 eden ve bug6n Gaziantep'te g6receli olarak 'başarılı' olan Suriyelilerin, *meskun* hakim ulusal kimlik karşısında ikincil konuma d6şmesi ve 6tekileştirilmesiyle beraber 'Suriyeli' kimliğiyle nasıl ilişkilendikleri ve 6tekileştirme karşısında kimliği hangi referanslarla yeniden kurdukları ve de bu yeniden kurma meselesinde 'hakim' kimlikle ilişkilenmenin nereye d6řt6đ6, -sınıfsal dinamikler de g6z 6n6nde bulundurulurak- tartışılacaktır.

Bunu yapabilmek i6inse 6ncelikle, ulusal kimliğin nasıl bir kapsama-dışlama diyalektiğine dayandığının genel hatlarıyla ortaya konması gerekmektedir.

Bir Kapsama-Dışlama Diyalektiği Olarak Ulusal Kimlik ve 6teki

Kimlik, doğası gereği benzerliğin yanında farklılığı, farklı olmayı imler (Malesevic, 2006: 35; Kılı6bay, 2003: 155-156). Zira kolektif kimlikler, 'biz'in sınırlarını belirleyen 'onlar' temelinde anlam kazanır (Mouffe, 2010: 23). Başka bir deyişle, kimlik, bir *kapsama-dışlama diyalektiği* temelinde inşa edilir, anlam kazanır ve kendi 'ger6ekliğini' 6retir. Bu, elbette farklı 6l6eklerde d6ř6n6lebilir. Son iki y6zyılın *en* kuşatıcı kimliği olan ulusal kimlik, kuşkusuz bu meselenin *en* kapsamlı haliyle tartışılabile6eği zeminlerden biridir. Ulusal kimlik, bilindiği gibi net 'siyasal' sınırları olan bir *i6eri* temelinde inşa edilir. Bu, Anderson'un (2007: 21) "cemaatin sınırlı bir şekilde hayal edilmesi" olarak ifade ettiği; Gellner'in (2008: 118-122) "siyasal birim ve k6lt6rel birimin sınırlarının 6akışması" olarak ifade ettiği durumdur. 6te yandan ulusal kimliğin inşası a6ısından ulusa ait ve aynı zamanda ulusun ona ait olduğu sınırları belli olan 'vatan' imgesinin olması gerekmektedir (Smith, 2004: 25-26).

Dolayısıyla hem topluluğun ulus olarak inşa edilmesi bağlamında hem de coğrafyanın yurt kılınması bağlamında ulusal kimlik, bir kapsama-dışlama diyalektiği temelinde inşa edilir. Zira ulus, b6t6n insanlıkla 6zdeş değildir. Ulusal kimlik, 6zg6n bir sembol k6mesinin, tarih yazımının ve 'homojen' k6lt6rel 6retim 6r6n6d6r. Bu unsurlar, ulusal kimliğin kurucu unsurlarıdır ve ulusal kimliğin *biricik* olduğu algısının 6retilmesine hizmet ederler. Bu, aynı zamanda ulusal kimliğin bir "kurucu dışarısının" olması anlamına gelir. 66nk6 *biricik* olma durumu, *i6eriye* aittir.

Bir ulusal kimlik a6ısından kurucu dışarısı, kimliğe dahil olmayan, dışarıda kalanlardır.

Fakat ‘temas’ halinde olunmuş/olunan dışarıdakiler, kuşkusuz kurucu dışarıya olma bağlamında çok daha anlamlı bir yere sahiptir. Hem siyasal sınırların ötesinde hem de berisinde bir ulusal kimliğin kurucu dışarıyla karşılaşmaktadır. Benhabib’in ifadesiyle, “[h]er ulusun bir ötekisi var, içeride ve dışarıda” (2018: 27). Bu çalışma, göçle gelenlerle ilgili olduğu için siyasal sınırların dışındaki ‘kurucu dışarıya’ konu edinmektedir. Bu bağlamda bir ulusal kimlik açısından, kurucu dışarıya, özünde siyasal sınırların dışındaki *başka* ulusal kimliklere tekabül eder. Elbette ulusal kimliğin inşası açısından bu kurucu dışarıları arasında bir hiyerarşiden söz edilebilir. Türk ulusal kimliğinin bir ‘kurucu dışarıya’ olarak Ermeni ve Yunan imgesinin, ‘sınırdış’ diğer kimliklere göre daha anlamlı ve daha etkili bir yerinin olması gibi. Fakat netice olarak *dışarıya*, bir bütün olarak “içerinin” kurucusudur. Çünkü bir *dışarıya* olduğu için *içeri* mümkün hale gelmektedir. O halde, *dışarıya* ait olanların *içeride* mobilize olması, *içerisi* açısından ‘arızı’ bir durumdur. Bu arızı durum, ötekileştirmenin siyasal/sosyolojik zemini ve Hobsbawm’ın da işaret ettiği gibi, karşılaşma halinde, bu zemin üzerine bina edilen ötekileştirme hatta ırkçılık, belirmeye başlar (Hobsbawm, 2006: 216). Zira bu, eşitler arası bir karşılaşma değildir; çünkü bir hakim kimliğe ‘ait olan’ ulusal topraklarda, bu topraklara ‘ait olmayanların’ mobilize olması söz konusu. Bu ait olma-olmama durumu, bir iktidar ilişkisine kaynaklık eder ve doğal olarak ötekinin kim olduğu, dolayısıyla ikincil olanın (madun) hangi kimlik olduğu, bu iktidar ilişkileri içerisinde şekillenir.

Bu noktada iktidar ilişkilerinin nasıl bir karaktere sahip olduğunun biraz açılması gerekmektedir. İktidar, toplum içerisinde dağıtılmış olarak işler ve her bir ilişkinin içerisinde somutluk kazanarak varlığını gösterir (Foucault, 2005: 55, 77, 224). İktidarın işleyebilmesi, özneye bağlıdır. Zira iktidar, özne aracılığıyla toplumsallık kazanır. Özne, iktidarın kodlama biçimlerini içselleştirerek varlık kazanır ve böylece verili bir zamandaki ve mekandaki iktidar biçiminin bir bileşeni ve yeniden üreticisi olur (Foucault, 2005: 63, 74-75; 2000: 107). Özetle özne, iktidar ilişkileri içerisinde kurulur ve toplumsal ağ içerisindeki pratiğiyle iktidar ilişkilerinin yeniden üretilmesinin bir bileşeni haline gelir. Bu bağlamda kimlik inşasının, temelde bir iktidar-özne ilişkisi olduğu açıktır. Sembol kümesi, tarih yazımı vs. gibi kimliğin kurucu unsurları –ki, bunlar bir iktidar kodlamasıdır- içerisinde inşa edilen *ulusal üye*, özneye tekabül eder. Dolayısıyla özne, verili bir durumdaki ilişki içerisindeki mikro-iktidardır. Bu, -hakim kimliğin üyesi olduğu takdirde- kimliğin dışarıyla karşılaşma halinde özneyi, ötekileştirmeye muktedir hale getiren siyasal/toplumsal dinamiktir. Ötekileştiren özne, siyasal/toplumsal kurgu içerisindeki pozisyonundan dolayı ötekileştirmeye muktedirdir. Daha basit bir ifadeyle, bu muktedirlik, hakim kimliğin üyesi olmaktan kaynaklanır. Sınıfsal olarak dipte bulunsun bile hakim ulusal kimliğin öznesi, ‘yabancı’ karşısında –söz konusu yabancı, üst sınıfa da mensup olsa- ötekileştirmeye muktedir öznedir. Çünkü yukarıda da bahsedildiği gibi, *ulusal* kimliklerin, hakim olan kimliğin *yurdunda* ‘asimetrik’ karşılaşması söz konusu. Sınıfsal olarak dipte olsa bile hakim kimlik üyesini, ötekileştirmeye “muktedir” yapan bu, siyasal/toplumsal zemindir. Böyle bir ilişkilendirme içerisinde ötekileştirilen kimliğin öznesi ise “madun” pozisyonundadır. Bu ise yukarıda da bahsedildiği üzere, ötekileştirilen kimlikle kurulan ilişkinin dönüşüme uğramasını, kimliğin sorunsal bir hal almasını beraberinde getirir. Bu, muktedir-madun ilişkisinin kadim gerçekliklerinden biridir (bkz. Fanon, 2014: 5-11, 36-40; Memmi, 2009: 127-128). Dolayısıyla göçmenlerin de kadim gerçekliklerinden biridir. Park’ın da belirttiği gibi, bir tür iç karmaşanın yaşanması, özellikle geçiş döneminde göçmenlerin yaşadığı karakteristik bir gelişmedir (Park, 1928: 893). Öteki ya da madun için muktedirin görüntüsü, algısı, anlamlandırma biçimi vs. büyük önem arz eder ve kendi kimliğiyle olan ilişkisinde bu *biçimler*, etkili olmaya başlar; hatta belirleyici olmaya başlar (bkz. Fanon, 2014: 11-15, 21-23). Aslında siyasal olarak inşa edilen bu sosyolojik realite, kimlik-içi ötekileştirmenin zemini olarak işlev görür. Siyasal orijinlidir; çünkü meskun ‘hakim’ bir ulusal kimlikle karşılaşma neticesinde gelişen sosyolojik bir realitedir ve yukarıda da bahsedildiği

üzere ulusal kimlik, bir siyasal kurgu içerisinde inşa edilir.

Suriyeli Göçmenler ve Kimlik-içi Ötekileştirme

Yukarıda hakim bir kimlik karşısında “ötekileştirilen” ikincil kimlik mensuplarının kendi kimlikleriyle ilgili sorunlu bir hale gelebildikleri belirtilmişti. Bu, hakim kimlik üyesinin, ötekileştirmeye muktedir bir özne olmasının yarattığı bir realitedir. Dolayısıyla burada belirleyici olan muktedir öznenin gözüdür. Çünkü verili bir durumdaki iktidar ilişkileri içerisinde *kodlama* gücüne, dolayısıyla *geçerli* algı şemalarını oluşturma gücüne sahip olan *taraf*tadır.

Ötekiye dair imge, bu algı şemaları içerisinde üretilir. Bu, muktedir öznenin ötekiyle (madun) ilişkilenmesinde, muktedir öznenin algı şemaları aracılığıyla üretilen ve yeniden üretilen bir sosyolojik gerçekliğin, bir iktidar biçiminin olduğu anlamına gelmektedir. Böylesi bir iktidar ilişkisi içerisinde muktedir öznenin, *özneliği* güçlenirken, Spivak’ın ifadesiyle “statüsü pekişirken” (Spivak, 2020: 72); öteki ya da madun, kendi kimliğiyle olan ilişkisini muktedir öznenin algı şemaları aracılığıyla kurmaya başlamaktadır. Böylece, kendisinin de dahil olduğu kimlik grubuna dair muktedirin algı şemaları içerisinde oluşturulan *negatif imgeyi* onaylayan bir pozisyon almaktadır. ‘Öteki’ye ya da maduna dair *negatif imge* bir kere üretildikten sonra ise ötekiyle ilgili “gerçek” bilgi anlamını yitirir. Zira Schütz’un (2019:40) da belirttiği gibi, kültürel örüntü şemaları, her türlü toplumsal gelişme için “sorgulanmamış bir kılavuz” olarak kabul edilir. Bu nedenle *ötekiyle* ilişkilenmede imge, bilgiden daha önemlidir. Çünkü böylesi bir ilişkilenmede toplumsal pratiği örgütleyen, imgedir. Morrison’ın ‘yerinde’ tespitiyle, imge, bazen bilginin yerini alır ve çoğunlukla bilgiyi kirleterek yapar bunu (Morrison, 2019: 46). Kimliğe dair ötekileştirmenin ‘totalleştirici’ bir karakter taşımasının kaynağı, muktedir öznenin algı şemaları içerisinde üretilen bu imgelemedir. Bu imgeleme içerisinde *negatiflik*, yatay bir düzlem olarak tasavvur edilen kimliğin bizzat kendisine, yani tamamına sirayet eder. Dolayısıyla kimlik-içi sınıfsal, kültürel vb. farklılıklar önemini kaybeder. Özetle, bir kimliği ötekileştirmeye muktedir özne, ötekileştirdiği kimliği, homojen bir bütün olarak tasavvur eder. Negatifliği, kimliğe ‘içkin’ olarak tasavvur eder. Katılımcıların, “...*kötü Suriyeli var; ama ...hepimiz bir değiliz*” (G-6, erkek, tatlıcı, lise mezunu), “...*Türkler, tüm Suriyelilerin kötü olduğunu düşünmüyor*” (G-11, erkek, emlakçı, üniversite mezunu) şeklindeki ifadeleri, kimliğe dair ötekileştirmenin totalleştirici bir karakter taşıdığının göstergesi niteliğindedir.

Bu durum, dahil olunan kimliğin üyelerine bazen de bizzat kimliğin kendisine “mesafe koyma” şeklinde bir toplumsal gerçeklik üretebilmektedir. Bu bağlamda *farklılığa* vurgu, kimlik-içi ötekileştirmeyi yapan özne açısından işlevsel bir öneme sahiptir. Çünkü “onlara benzemediği” mesajını, muktedir özneye iletme gereksinimi içerisinde yer almaktadır. Suriyeli katılımcının (G-6) yukarıda anılan “*hepimiz bir değiliz*” şeklindeki ifadesini, *farklılığa* vurgu yapma stratejisi olarak okumak gerekir. Bu bağlamda sınıfsal dinamiklerin önemli bir değişken olduğunun belirtilmesi gerekir. Kuşkusuz kimlik-içi ötekileştirmeyi kategorik olarak sınıfsal konumla ilişkilendirmek mümkün olmayabilir. Zira ‘öteki’ olmak itici bir etkidir; bu nedenle da alt-sınıflar da, dahil oldukları kimlikle arasına mesafe koyma eğilimi içerisinde olabilirler; fakat öteki ya da madun gruba (kimliğe) dahil alt-sınıflar, böyle bir mesafe koyabilme ‘araçlarından’ büyük ölçüde mahrumdur. Bourdieu’cü anlamda böyle bir mesafe koyabilecek sermaye biçimlerinden (Bourdieu, 1986: 241-258) büyük ölçüde mahrumdur. Bu nedenle muktedir özneye seslenerek *diğerlerinden* farklı olduğunu vurgulayabilme şansı zayıftır. Hem kimlik olarak ötekileştirilen (madun) gruba dahil olan hem de ötekileştirilen kimlik içerisinde sınıfsal olarak ‘dipte’ olan kesimin, ötekileştirebileceği, “onlardan farklı olduğunu” vurgulayabileceği bir *diğerleri* yoktur. Bu nedenle de ötekileştirilen kimlik içerisindeki alt-sınıfların kimlik-içi ötekileştirmeyi yapabileme şansı zayıftır. Dolayısıyla muktedirin algı

şemalarıyla düşünüp, *diğerleriyle* arasına mesafe koyabilen ‘öteki’, genel olarak orta ve üst sınıflara mensup bir tür *gün görmüş* ötekidir ve bu *gün görmüşlük* üzerinden kimlik-içi ötekileştirmeyi yapabilmektedir. Fanon’un bu alanda klasik hale gelen eseri yakından incelendiğinde orada da bu durum, açıkça görülebilmektedir (bkz. Fanon, 2014: 19-38 128-136, 214-217).

Bahsedilen *gün görmüşlük*, “diğerlerinden farklı olduğu” vurgusunu yapabilmesinin, dolayısıyla da kimlik-içi ötekileştirmeyi yapabilmesinin ekonomik ve kültürel temelini teşkil etmektedir. Bu sermaye biçimleri sayesinde muktedir öznenin gözünde ‘negatif’ bir imgeye sahip kimliğin *diğer* üyeleriyle mesafe konabilmektedir. Daha açık bir ifadeyle, kimlik-içi ötekileştirmeyi yapan “öteki”, muktedir öznenin algı şemalarını referans alıp, kendisinin ‘diğerlerinden’ *farklılığına* vurgu yaparak ve kendisinin bu *farklı* olma durumunu ‘severek’ kimlik-içi ötekileştirmeyi yapabilmektedir. Gaziantep’te fabrikası bulunan bir katılımcının (G-13, erkek, ilkokul mezunu) ifadesi bu bağlamda önemli bir mesajlar içermektedir. Katılımcı, Gaziantep’te iş kurma gerekçesini şu şekilde ifade etmektedir: “...*Hem vakit geçirmek hem de gereksiz bazı Suriyelilerle olacağıma, dükkanımda otururum daha iyi.*” Bu, kimlik-içi ötekileştirme meselesinde sınıfsal dinamiklerin önemli bir değişken olduğunu açıkça ortaya koyan bir örnek. Burada kendisi de Suriyeli olan katılımcının, “bazı Suriyeliler” karşısında almış olduğu pozisyon, ‘asimetrik’ karşılaşma sonrasında *muktedir öznenin* algı şemaları içerisinde üretilen *negatif imgeden* bağımsız düşünülemez. Çünkü katılımcının “gereksiz Suriyeli” ifadesi, halihazırda Türkiye’de bulunma bağlamında anlam kazanmaktadır. Zira Suriye’deyken bir Suriyelinin, -en azından bu çalışmadaki bağlam içerisinde- “gereksiz Suriyeliler” şeklinde bir ifade kullanması, anlamlı değildir. Başka bir deyişle, ‘Suriyeli’ olmanın ‘hakim kimlik’ olduğu bir *topraklarda* buradaki sıfat tamlamasının tamlananının, ‘Suriyeliler’ olması, doğal olarak anlamlı değildir. Bu nedenle bir Suriyeli tarafından dile getirilen bu ifade, Suriye’nin siyasal sınırlarının dışında bulunmanın yanında, ‘hakim’ bir kimlik karşısında ‘ikincil’ konuma düşmenin, dolayısıyla Suriyelileri ötekileştirmeye muktedir bir öznenin varlığının yaratmış olduğu etkinin dolaysız sonucudur. Dolayısıyla bu ifade ya da değerlendirme, verili durumdaki gündelik hayatın sıradanlığının içerisindeki iktidar ilişkilerinin ürettiği toplumsal gerçekliği ifade etmektedir. Bu, bir tür mesafe koyarak var olma stratejisidir. Katılımcı (kimlik-içi ötekileştirmeyi yapan özne), “bazı gereksiz Suriyeliler” ifadesiyle, ‘madunla’ arasına mesafe koyarak muktedir özneye ‘selam’ göndermektedir.

Kimlik-içi ötekileştirmeyi yapan özne, muktedirin algı şemalarıyla düşündüğu için de madunu, madun olmasından ‘sorumlu’ tutmaktadır. Başka bir deyişle muktedir öznenin üretmiş olduğu *negatif imge*, ‘kimlik-içi ötekileştirmeyi yapan ötekinin’ de referansı haline gelmektedir. Bu bağlamda göçle gelen Suriyelilere bakıldığında, söz konusu ilişkilenme biçiminin geçerli olduğu açıkça görülebilmektedir. Mesela aşağıdaki örneklere göz atalım:

“...toplumumuzda kötü kişiler var ve umarım Türk devleti onları dışarı atar. Çünkü onlar bizim hakkımızda kötü resim veriyorlar” (G-2, erkek, market sahibi, ortaokul mezunu).

“Türkler bize kardeş gibi davrandılar. Suriyeli gördükleri zaman selam veriyorlardı. Fakat bazı Suriyelilerin yaptıkları, bütün Suriyelilerin kötü şöhret kazanmasına neden oldu” (G-5, erkek, terzi-giyim atölyesi sahibi, üniversite mezunu).

“Türklerle çok iyi anlaşıyoruz. ...ilk başta çok yardımcı oluyorlardı; ama Suriyelilerin sayısı artınca ve onlar yalancı iyi olmayanları gördüler bize karşı davranışları değiştirdi” (erkek, butik Sahibi, üniversite mezunu).

“Burada Suriyelilerin bir kesimi, kötü insanlar ve kaba insanlar. [Bu kesimler], Türklere bizim, yani Suriyelilerin kötü olduğu anlamında bir yargı oluşturdu. Ondan dolayı Türkler, tüm Suriyelilerin kötü olduğunu düşünüyor” (G-7, erkek, emlakçı, üniversite mezunu).

Görüldüğü gibi katılımcılar, ötekileştirme meselesinde “bazı kötü Suriyelileri” sorumlu olarak görmektedir. Şimdi bu ifadelerin verili durumdaki iktidar ilişkileri açısından ne anlam ifade ettiğine bakalım. Daha ilk bakışta eşitsiz bir karşılaşmanın olduğu anlaşılmaktadır. Zira muktedir öznenin algı şemaları içerisinde öteki, suça ve kabahate meyilli olarak tasavvur edilir. ‘Öteki kimliğin’ bir mensubu tarafından işlenen bir suç ya da kabahat kimlikliğin kendisiyle ilişkilendirilir (Düzen, 2015: 125; Triandafyllidou, 2008: 1423). İlişkilendirmeyi yapan ‘özne’ ile söz konusu ilişkilendirmenin ‘nesnesi’ arasında açık bir iktidar ilişkisi bulunur. Katılımcıların “*bazı Suriyeliler bizim hakkımızda kötü resim veriyor, kötü yargı yaratıyor*” şeklindeki ifadeleri, aslında eşitsiz karşılaşmanın dolaysız bir sonucudur. Zira bu ifadeyle, katılımcı (kimlik-içi ötekileştirmeyi yapan öteki), ötekileştirmeye muktedir özneye, “haklısın; ama ben onlar gibi değilim” şeklinde seslenmektedir. Bu seslenme; küçük, zayıf ya da ikincil (madun) grup içerisinde gelen bir seslenmedir. Kabul görme gereksiniminden kaynaklanıyor çünkü. Tersinden düşünelim: *Kimlik temelli böyle bir hiyerarşik ilişkilene içerisinde* (muktedir-madun ilişkisi) hakim kimliğin üyesinin, yani bir Türkiyelinin (muktedir), Suriyelilere (madun) “ben diğer Türkiyeliler gibi değilim” şeklinde seslenmesi, doğal olarak beklenemez. Çünkü “muktedir” pozisyonunda olmasından dolayı, söz konusu ilişkilene biçimi içerisinde böyle bir gereksinimi ‘yapısal’ olarak yoktur. Oysa madun grup içerisinde seslenen ve muktedir özne nezdinde kabul görme çabası içerisinde olanın, böyle bir gereksinimi var. Bu gereksinim nedeniyle arasına mesafe koymak suretiyle “kötü Suriyeliler” ifadesine başvurmaktadır. Onları, kendilerinin imajını da zedelemekle suçlamaktadır.

Dolayısıyla kimlik-içi ötekileştirmeyi yapan özne açısından bakıldığında, ötekileştirmeye muktedir öznenin gözünde ya da bakışında bir sorun yoktur. Sorun, “kötü Suriyelilerin” kendisindedir. Bunu yaparken de muktedir olana “ben onlar gibi değilim” mesajını vermeye çalışarak, aslında *kabul görme* talebinde bulunmaktadır. “...*kötü Suriyeli var; ama biz de onları sevmeyiz. Ama hepimiz bir değiliz. ...Ev tutmaya gidiyorum vermiyor. ‘Suriyelisin’ diyor. Ama ben böyle değilim. Tüm halkın sorumluluğunu taşıyamam*” (G-6, erkek, tatlıcı, lise mezunu). Görüldüğü gibi katılımcı, ötekileştirme meselesinde muktedir öznenin bakışını sorunsallaştırmak yerine, kendisinin de dahil olduğu *öteki* kimliğin içerisindeki ‘diğerlerine’ benzemediği mesajını vererek *muktedir öznenin nezdinde* ‘kabul görülme’ hususunda şikayet etmektedir. Katılımcı, “ben böyle değilim” ifadesiyle, aslında “*böyle olmanın*” kötü ya da negatif bir duruma işaret ettiğini ve “tüm halkın sorumluluğunu taşıyamam” ifadesiyle aslında halkın (kimliğin) kendisinin “*sorunlu*” olduğunu kabul etmiş olurken, dolayısıyla Suriyelilere dair ötekileştirmeye muktedir öznenin algı şemaları içerisinde üretilen *negatif imgeyi* onaylarken, diğer taraftan “onlardan farklı olduğu” mesajını vererek, dolayısıyla *onlarla* arasına mesafe koyarak muktedir öznenin ‘kabul görme’ talebinde bulunmaktadır.

Sonuç

Göçle gelen kesimlerin, hedef ülkedeki meskun hakim kimlikle karşılaşmaları durumunda kendi kimlikleriyle kurdukları ilişkinin bir dönüşüm yaşadığı ve ikincil konuma düşmesinden kaynaklı olarak bu kimlikle kurulan ilişkide muktedir öznenin algı şemalarının belirleyici olması gibi bir sosyolojik gerçeklik gelişebilmektedir. Her ne kadar ulusal kimlik, yatay bir düzlem olarak tasavvur edilse de, dolayısıyla sınıfsal eşitsizlikler yokmuş gibi kurgulansa da her ulusal kimliğin içerisinde derin sınıfsal eşitsizlikler mevcuttur. Bu durum, yukarıda da tartışıldığı gibi, hakim bir kimlik karşısında ikincil (madun) konuma düşen kimliğin bazı üyelerinin, ‘diğer’ üyeleri ötekileştirmesinin zemini olarak işlev görmektedir. Daha açık bir ifadeyle kimlik-içi ötekileştirmenin zemini olarak işlev görmektedir.

Bu çalışmada bugün artık Gaziantep’te kendi işini kuran “başarılı” Suriyeli mültecilerin, Türkiye’deki meskun hakim kimlikle karşılaştıktan sonra ‘Suriyeli’ kimliğiyle nasıl

ilişkilendikleri ve ‘diğer’ Suriyelilerle ilgili nasıl bir imgeleme geliştirdikleri derinlemesine görüşme notlarına dayanılarak ‘kimlik-içi ötekileştirme’ bağlamında tartişılmıştır.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında bazı katılımcıların, ötekileştirmeye muktedir öznenin yargılarını sorunsallaştırmak yerine, Suriyelilerin ötekileştirilmesi meselesinde ‘bazı’ Suriyelileri sorumlu tuttuğu, bu ‘bazı’ Suriyelilerin, kendilerinin imajlarını da zedeleyen kesimler olarak değerlendirdiği görülmektedir. Bu, *ulusal* kimliklerin ‘asimetrik’ karşılaşmasının, Türkiye’de olmasının ve Türkiyeli olmanın hakim kimlik olmasının, dolayısıyla ötekileştirmeye muktedir olmasının yaratmış olduğu iktidar ilişkilerinin bir sonucudur. Böyle bir ilişkilenme içerisinde, kimlik-içi ötekileştirme yapan Suriyelilerin varlığının da gösterdiği gibi, muktedir öznenin algı şemaları içerisinde üretilen imgelemeler belirleyici olmaktadır. Kimlik-içi ötekileştirmeyi yapan ‘öteki’, muktedir öznenin algı şemaları içerisinde üretilen bu imgeleme biçimlerini onaylayarak hatta paylaşarak kendisinin de dahil olduğu *kimliğin* ‘diğer’ üyelerini ötekileştirmektedir.

Elbette bunu yaparken kendisinin söz konusu ‘diğerlerinden’ farklı olduğunu, onlara benzemediğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla ötekileştirmenin bir sonucu olarak, bir var olma ve muktedir seslenme stratejisi olarak kimlik-içi bir mesafe koyma durumu söz konusudur. Zira ötekilik, negatif bir imgelemenin ürünüdür. Böyle olduğu için de doğası gereği “itici” bir karaktere sahiptir. Bu durumda ötekiyle arasına mesafe koymak ve *farklılığa* vurgu yapmak bir tür kabul görme ve var olma stratejisi olarak anlam kazanmaktadır. Bunu yapabilme bağlamında sınıfsal konumun önemli bir değişken olduğunu, bu çalışmanın verileri de ortaya koymaktadır. Zira kimlik-içi ötekileştirmeyi yapanlar, halihazırda ‘başarılı’ olanlardır. Bu ise sınıfsal dinamiklerle doğrudan bağlantılıdır.

Sahip olduğu farklı sermaye biçimlerinin de sayesinde “başarılı” bazı Suriyelilerin, muktedir öznenin algı şemalarının içerisinden bakıp, kendilerinin de dahil olduğu *kimliğin* ötekileştirilmesinden –muktedir özneyi değil!- “bazı Suriyelileri” sorumlu tutarak, aslında muktedir özneye, ‘onlara’ benzemediği mesajını vermeye çalıştıkları görülmektedir. Özetle, kimlik-içi ötekileştirme meselesinde, muktedir öznenin gözünde “kendi vaziyetini kurtarma adına” *farklılığa* vurgu yapmanın, bir *Kabul görme stratejisi* olarak işlev görmektedir.

Kaynakça

- Anderson, B. (2007). *Hayali Cemaatler*. (İ. Savaşır, ev.) İstanbul: Metis Yayınları.
- Bauman, Z. (2017). *Kimlik*. (M. Hazır, ev.). Ankara: Heretik Yayınları.
- Benhabib, S. (2018). *Ötekilerin Hakları: Yabancılar, Yerliler, Vatandaşlar*. (B. Akkıyal, ev.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital. J. G. Richardson (Ed.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* içinde (ss. 241-258). New York: Greenwood Press.
- Chambers, I. (2014). *Göç, Kültür, Kimlik*. (İ. Türkmen & M. Beşikçi, ev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Düzen, N. E. (2015). *Ayrımcılık, Ötekileştirme, Dışlama Rehberi*. Ankara: Pharmakon Yayınları.
- Fanon, F. (2014), *Siyah Deri Beyaz Maske*. (C. Koytak, ev.) İstanbul: Versus Yayınları.
- Foucault, M. (2000). *Entelektüelin Siyasi İşlevi*. (İ. Ergüden, O. Akınhay & F. Keskin, ev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2005). *Özne ve İktidar*. (İ. Ergüden & O. Akınhay ev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Gellner, E. (2008). *Uluslar ve Ulusçuluk*. (B. Eranlı & G. Göksu Özdoğan, ev.) İstanbul: Hil Yayınları.
- Jones, P. & Krzyzanowski, M. (2011). *Identity, Belonging and Migration: Beyond Constructing*

- 'Others'. G. Delanty, R. Wodak & P. Jones (Ed.), *Identity, Belonging and Migration* içinde (ss. 38-53). Liverpool: Liverpool University Press.
- Kılıçbay, M. A. (2003), Kimlikler Okyanusu. *Doğu Batı*, 6 (23), 155-159.
- Malesevic, S. (2006). *Identity as Ideology: Understanding Ethnicity and Nationalism*. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Morrison, T. (2019), *Ötekilerin Kökeni*. (C. Demirdöğdü, Çev.) İstanbul: Sel Yayınları.
- Mouffe, C. (2010). *Siyasal Üzerine*. (M. Ratip, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Memmi, A. (2009). *Sömürgecinin Portresi Sömürgeleştirilenin Portresi*. (Ş. Süer, Çev.) İstanbul: Versus Yayınları.
- Park, R. E. (1928). Human Migration and the Marginal Man. *American Journal of Sociology* 33 (6), 881-893.
- Schütz, A. (2019). Yabancı: Bir Sosyal Psikoloji Makalesi. L. Ünsaldı (Der.), *Yabancı: Bir İlişki Biçimi Olarak Ötekilik* içinde (ss. 35-52). Ankara: Heretik Yayınları.
- Smith, A. D. (2004). *Milli Kimlik*. (B. S. Şener, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Spivak, G. C. (2020). *Madun Konuşabilir mi?*. (E. Koyuncu, Çev.) Ankara: Dipnot Yayınları.
- Triandafyllidou, A. (2008). National Identity and Immigration. G. H. Herb & D. H. Kaplan (Ed.), *Nations and Nationalism, Vol.4: 1989 to Present* içinde (ss. 1418-1429). Santa Barbara/California: ABC-CLIO.

Ek-1: Katılımcı Profili

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Eğitim	İş
G-1	E	Lise mezunu	Butik-parfümeri sahibi
G-2	E	Ortaokul mezunu	Market sahibi
G-3	E	Üniversite mezunu	Fırın-Pastane sahibi
G-4	E	Üniversite öğrencisi	--
G-5	E	Üniversite mezunu	Terzi-giyim atölyesi sahibi
G-6	E	Lise mezunu	Tatlıcı
G-7	E	Üniversite mezunu	Butik –giyim sahibi
G-8	E	Üniversite öğrencisi	--
G-9	E	Ortaokul mezunu	Fastfood rest. sahibi
G-10	E	Üniversite mezunu	Tekstil atölyesi sahibi
G-11	E	Üniversite mezunu	Emlakçı
G-12	E	Üniversite mezunu	Kozmetik market sahibi
G-13	E	İlkokul mezunu	Fabrika sahibi
G-14	E	Üniversite mezunu	Market sahibi
G-15	E	Üniversite mezunu	Pide-Börek salonu sahibi
G-16	E	Üniversite mezunu	Fabrika sahibi